

Warszawa, 22 listopada 2022 roku

Sprawa: Odpowiedź na petycję
Znak sprawy: DD3.056.33.2022

Kontakt: Kancelaria MF
tel. +48 22 694 55 55
e-mail: kancelaria@mf.gov.pl

Odpowiedź na petycję nr X/69/22

Szanowna Pani,

odpowiadając na petycję, przesłaną do Ministerstwa Finansów drogą elektroniczną 21 października 2022 r., w której postuluje Pani usprawnienie systemu prawnego i praw podatnika, proszę przyjąć następujące wyjaśnienia.

Przedmiot petycji

Wystąpienie zawiera postulat zmiany przepisów ustawy PIT¹ w zakresie przeniesienia obowiązku rozliczenia podatku PIT z podatnika na inne podmioty.

Przepisy ustawy PIT

Co do zasady podatnik podatku PIT jest obowiązany do samodzielnego rozliczenia się z tego podatku, poprzez złożenie zeznania podatkowego. W Polsce obowiązuje bowiem zasada samoopodatkowania, funkcjonująca od 1992 r., czyli od początku obowiązywania ustawy PIT. Dzięki jej istnieniu, każdy podatnik podatku PIT wie, jaki wkład wnosi do budżetu państwa, z którego finansowane są wydatki państwa np. na edukację, ochronę zdrowia, bezpieczeństwo, obronność.

Zeznanie podatkowe składa się o wysokości osiągniętego w roku podatkowym dochodu bądź poniesionej straty. Taki obowiązek wynika wprost z treści art. 45 ust. 1 ustawy PIT. Zatem jeśli u podatnika wystąpi dochód bądź strata, składa zeznanie. Zeznanie składa się niezależnie od tego, czy dochód ten powoduje obowiązek zapłaty podatku, czy też nie, bo mieści się kwocie wolnej od podatku (od 2022 r. kwota wolna od podatku wynosi 30 000 zł). Ta zasada obowiązuje od lat i nie znajdujemy uzasadnienia do jej zmiany.

Wyjątek od reguły samoopodatkowania stanowi roczne obliczenie podatku (PIT-40A),

¹ Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1128, z późn. zm.).

do którego obowiązane są organy rentowe (np. ZUS, KRUS) wobec podatników uzyskujących od tych organów np. emerytury czy renty. Zatem za osobę starszą (emeryta, rencistę) rozliczenia „z urzędu” dokonuje organ rentowy, niezależnie od tego czy osoba ta mieszka samodzielnie, czy jest pensjonariuszem domu opieki. Roczne obliczenie podatku PIT-40A zastępuje złożenie zeznania podatkowego. Obowiązek rocznego obliczenia podatku przez organy rentowe jest przez nie wykonywany praktycznie od początku obowiązywania ustawy PIT. Nie ma zatem potrzeby zmian w tym zakresie i obarczania tym obowiązkiem ośrodków pomocy społecznej, co proponuje Pani w petycji. Należy także wyjaśnić, że realizacja Pani propozycji musiałaby rozszerzyć zakres tajemnicy skarbowej, o której mowa w art. 293 i 294 Ordynacji podatkowej², co zapewne nie spotkałoby się z przychylnym przyjęciem przez samych podatników.

Organ rentowy nie dokonuje natomiast obliczenia podatku np. gdy podatnik złożył oświadczenie o zamiarze opodatkowania dochodów wspólnie z małżonkiem bądź jako osoba samotnie wychowująca dzieci lub gdy z obliczenia organu rentowego wynika nadpłata podatku. W takim przypadku organ rentowy sporządza informację PIT-11A, która służy do przygotowania zeznania podatkowego przez administrację podatkową (usługa Twój e-PIT) bądź samodzielnego złożenia zeznania przez podatnika (np. papierowo).

Płatnicy podatku PIT, w tym np. zakłady pracy czy zleceniodawcy, są obowiązani do sporządzania i przekazywania podatnikom i właściwym dla podatników urzędem skarbowym informacji PIT-11, w których informują m.in. o dochodach podatników uzyskanych za ich pośrednictwem, o pobranych składkach na ubezpieczenia społeczne i pobranych zaliczkach na podatek.

Na tej podstawie podatnik może dokonać rozliczenia z podatku za dany rok, poprzez samodzielne złożenie zeznania podatkowego lub skorzystać z przygotowanej przez administrację podatkową propozycji zeznania podatkowego PIT-37 w usłudze Twój e-PIT. Wygenerowane w systemie zeznanie, przygotowane w oparciu o złożone przez płatników informacje podatkowe (np. PIT-11) z dniem 30 kwietnia następnego roku³ zostaje automatycznie zaakceptowane, nawet jeśli podatnik nie dokona w nim żadnej zmiany. Taka automatyczna akceptacja oznacza złożenie zeznania w dniu upływu terminu na jego złożenie.

Zatem w sytuacji gdy podatnicy uzyskują przychody za pośrednictwem podmiotów obowiązanych do sporządzenia informacji podatkowych, administracja podatkowa przygotowuje na ich podstawie zeznanie podatkowe dla podatnika. W takim przypadku podatnik zostaje rozliczony z podatku PIT, nawet przy braku aktywności ze swojej strony.

Przepisy ustawy – Ordynacja podatkowa

Odnosząc się natomiast do rozliczenia z podatku PIT osoby zmarłej, to w tym zakresie zastosowanie znajdują przepisy Ordynacji podatkowej.

² Ustawa z dnia 29 sierpnia 1991 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2021 r. poz. 1540, z późn. zm.).

³ Termin na złożenie zeznania za 2022 r. upływa 2 maja 2023 r.

W przypadku śmierci podatnika (spadkodawcy) organy podatkowe wydają decyzję o zakresie odpowiedzialności spadkobierców oraz o wysokości straty i nadpłaty (zwrotu podatku).

Podstawą do wydania takiej decyzji są ostateczne decyzje wydane wobec spadkodawcy oraz zobowiązania wynikające z prawidłowych deklaracji. Jeżeli deklaracja złożona przez spadkodawcę jest nieprawidłowa lub deklaracja nie została złożona, organ podatkowy określa prawidłową wartość zobowiązania podatkowego, straty, nadpłaty lub zwrotu podatku.

Zatem postulowana przez Panią zmiana, aby to urząd skarbowy rozliczał podatek PIT w przypadku śmierci podatnika, jest niezasadna, gdyż Ordynacja podatkowa zawiera szczególne rozwiązania dotyczące zobowiązań podatkowych osoby zmarłej.

Podsumowanie

Z powyższych wyjaśnień wynika, że zgłoszone przez Panią postulaty są już od lat realizowane w przepisach ustaw podatkowych, a nawet jeśli nie zostały uregulowane zgodnie z Pani propozycją, to ich bezproblemowe funkcjonowanie nie uzasadnia dokonywania zmian.

Podstawa prawna

1. Art. 32, 34, 38 i 45 ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1128, z późn. zm.).
2. Art. 100 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2021 r. poz. 1540, z późn. zm.).

Z wyrazami szacunku

Z upoważnienia

Ministra Finansów

Dyrektor

Jarosław Szatański

/podpisano kwalifikowanym
podpisem elektronicznym/